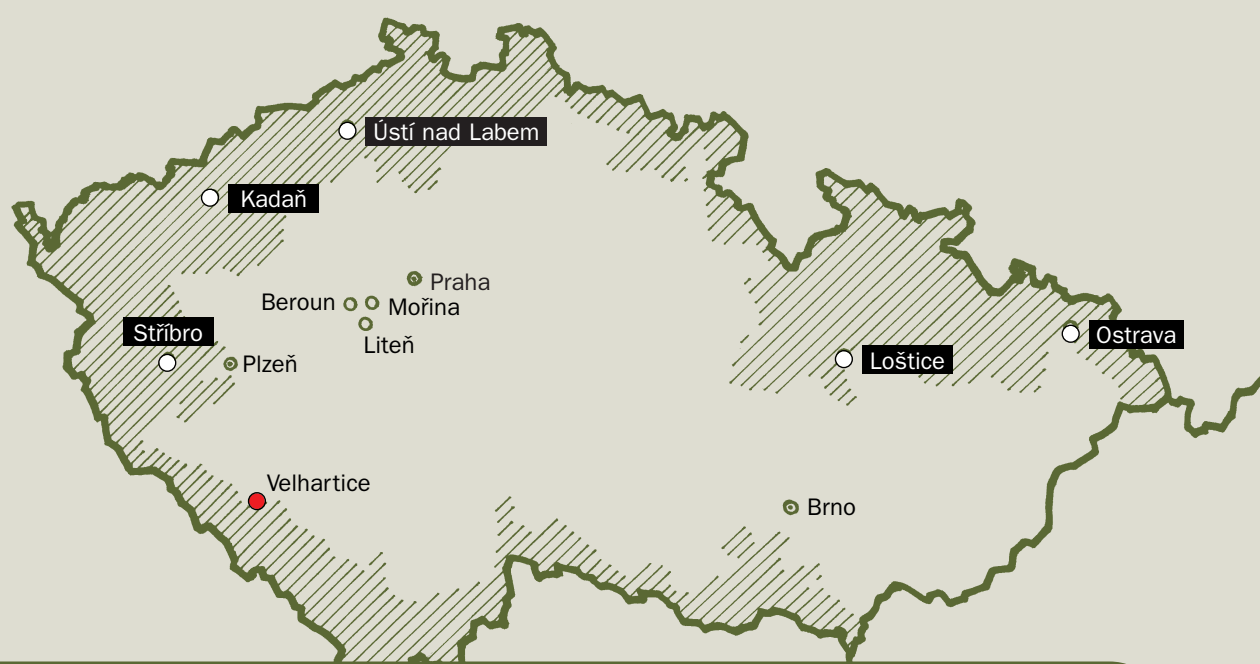

ZMIZELÍ SOUSEDÉ

Velhartice

Ve Velharticích máme takovou malou dívčí skupinku a když nám nabídli ze základní školy projekt Zmizelí sousedé, zeptala jsem se holek, jestli se do toho chtějí pustit. Ony chtěly, a tak jsme se vypravily po stopách zmizelých sousedů.

Jednou z našich prvních výprav byla cesta na židovský hřbitov, který je hned za městečkem. Některé z nás už zde byly, ale nyní jsme přišly s novým zájmem a očekáváním.

Na hřbitůvku jsme se snažily najít náhrobky těch, o kterých jsme slyšely vyprávět.

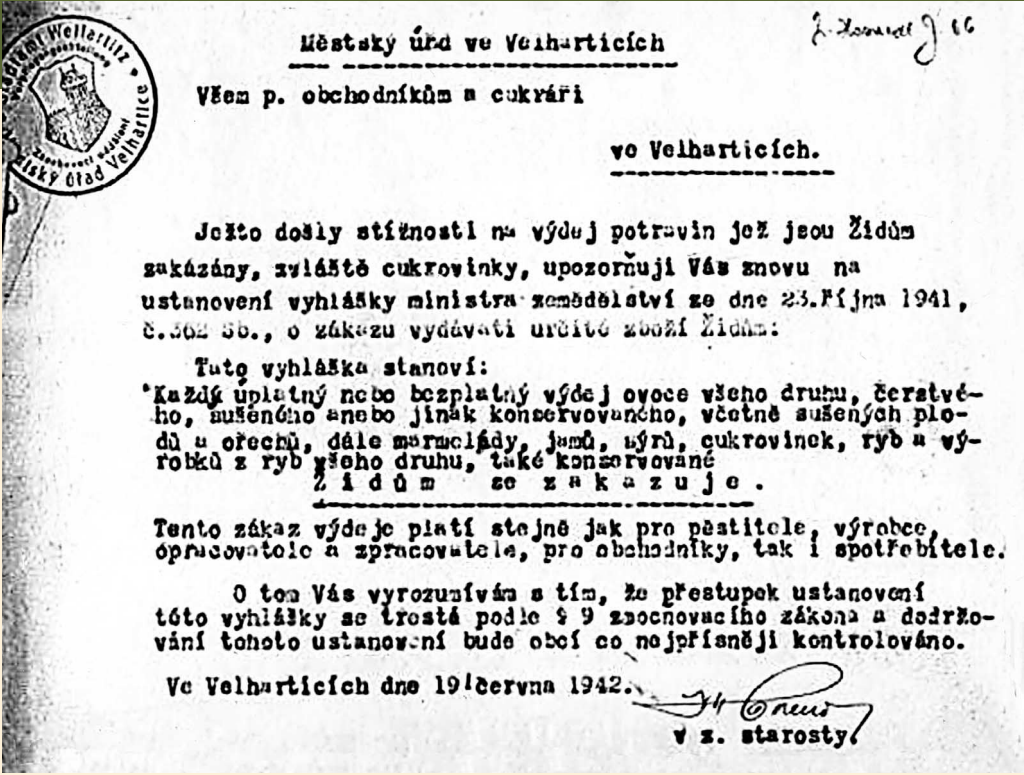

S paní Prunerovou a panem Hosnedlem jsme vzpomínali na jejich židovské spoluzáky. Řekli nám o Lili Klingerové, jejíž příběh nás zaujal.

Více o židovské kultuře jsme se dozvěděly na přednášce v muzeu Šimona Adlera a ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea. Setkaly jsme se s paní Evou Erbenovou, která přežila holocaust, a viděly jsme o ní film. Paní Erbenová přijala naše pozvání a navštívila také Velhartice.

*Yeshnam umučeních Židů na památníku
postaveném r. 1948 na velhartickém
židovském hřbitově*

V archivech jsme našli zajímavé články z dobového tisku a jiné dokumenty.

- Marie Pollaková, nar. 27.9.1862 - Velhartice
Vilém Pollak, nar. 1.8.1872 - Velhartice
Rob. Juden unerwünscht -
Zidé nežádoucí!
Pavel Pollak, nar. 14.6.1879 - Velhartice
Mar. 13.1.1881 - Velhartice
Vik. 15.9.1881 - Velhartice
Rus. 27.8.1888 - Velhartice
Els. 24.12.1892 - Velhartice
Ael. 16.2.1893 - Velhartice
Dr. 3.9.1896 - Velhartice
Be. 25.9.1894 - Velhartice
Mu. 17.3.1905 - Velhartice
Ell. 7.10.1907 - Velhartice
Dr. 16.7.1909 - Velhartice
Re. 3.4.1911 - Velhartice
M. 30.1.1915 - Velhartice
M. 27.6.1917 - Velhartice
M. 19.11.1919 - Velhartice
Arnošt Drucker, nar. 16.10.1926 - Velhartice
Liliana Klingerová, nar. 3.7.1928 - Velhartice
Arnošt Kojlaš, nar. 3.12.1929 - Velhartice
Pavel Pollak, nar. 16.12.1929 - Velhartice
Erich Kojlaš, nar. 11.5.1932 - Velhartice
Hana Pollaková, nar. 12.5.1932 - Velhartice
Miša Kraus, nar. 25.1.1935 - Velhartice

Poslední fotografie třídy s židovskými dětmi ve Velharticích, kterou jsme našly.
1. Lili Klingerová, 2. Pavel Pollak, 3. Paní Prunerová, 4. Pan Hosnedl, 5. Hanka Pollaková

Proč jsme si vybrali příběh Lili? Když Lili odjízďela do Prahy, byla stejně stará jako děvčata. Taky se nám hodně zalíbilo vyprávění Aleniny babičky. Myslí, že pro děvčata je důležité, aby si uvědomila, že stejně staré děti měly úplně jiné starosti, že jejich osudy byly těžké a skončily tak... bohužel tragicky.

Lili se narodila 3. července 1928. Její maminka Vally Klingerová zemřela po jejím porodu v nemocnici v Klatovech. Lili dostala po mamince dodatečné jméno. Lili zůstala sama se svou vychovatelkou. Paní Prunerová vzpomíná, že Lili nosila do školy velké svačiny, o které se s ní vždycky podělila. Přesně si však nevzpomíná, kdy Lili přestala chodit do školy, ale muselo to být asi od začátku školního roku, protože ví, že židovské děti do školy přestaly chodit, ale ne ze dne na den. Lili byla prý odvezena společně s ostatními dětmi a židovskými rodinami na transport do Klatov. V Klatovech byli všichni Židé shromážděni do živnostenské školy, odkud byli odvázeni do Terezína. Víme, že většina Židů byla z Terezína deportována do Osvětimi, kde zahynula. Zjistily jsme, že Lili není uvedena seznamech transportů židovského obyvatelstva z Klatov do Terezína. V Pinkasově synagoze v Praze jsme zjistily, že ani zde není Lili uvedena společně s Dr. Vilémem Pollakem, přestože ostatní jména z našeho velhartického památníku jsme našly.

Zpočátku jsme se domnívaly, že příběh Lili skončí třeba nadějněji než osudy většiny velhartických Židů. Nakonec jsme se dozvěděly, že židovské rodině Pollaků přišel moták asi ze shromaždiště Židů, transportovaných do vyhlazovacích táborů hned na začátku války: „Jsem tady sama, už bez tety. Je tu se mnou přítel Všebral a Hlad.“ Z toho jsme vydedukovaly, že Lili byla transportována do některého z těchto táborů.

V říjnu roku 2000 nás na Pražském hradě přijal prezident Václav Havel.

Darovaly jsme mu originál našeho projektu.

V červnu 2001 za nás paní Erbenová znovu přijela: „Děvčata, jsem ráda, že jsem zase mezi vámi. Když jsem viděla vaši práci, byla jsem hodně dojata,“ řekla nám.

A tak jste nás mohli vidět ve filmu České televize o projektu Zmizelí sousedé, který je k zapůjčení ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea.

Dívčí křesťanská skupina

Míša a Vilča Brandtovy, Alča a Magda Rechovy, Lenka Petříková, Anička Panceová, Jana Hosnedlová pod vedením Ivony Brožové

